

Повна назва: Сучасна українська мова (синтаксис, пунктуація)

Статус: Нормативна

Мета: дати знання про механізм побудови та функціональні особливості комунікативних одиниць різних типів, а також сформувати системні уявлення про синтаксичну організацію сучасної української мови.

Обсяг, методики, і технології викладання дисципліни:

Тематичний план дисципліни «Сучасна українська мова (синтаксис, пунктуація)» складається з 11 змістових модулів, що вивчаються протягом трьох триместрів. Кожен змістових модулів поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи навчання:

1) лекційні заняття, на яких викладається теоретичний матеріал, наводяться практичні приклади; заняття проводяться з використанням технічних та програмних засобів;

2) практичні заняття, що передбачають підготовку теоретичних та практичних питань синтаксису, пунктуації сучасної української мови та їх обговорення в аудиторії;

3) консультації, які проводяться з метою допомоги студентам у виконанні їх індивідуальних завдань та роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Разом	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	о		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Елементарні синтаксичні одиниці												
Змістовий модуль 1. Предмет синтаксису												
Тема 1. Вступ до дисципліни «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис)»	8	2	2			4						
Тема 2. Основні синтаксичні поняття	10	2	2			6						
Тема 3. Синтаксичні одиниці: зв'язки і відношення	24	6	6			12						
Разом за змістовим модулем 1	42	10	10			22						
Змістовий модуль 2. Словосполучення												
Тема 1. Словосполучення. Класифікація словосполучень	10	4	2			5						
Тема 2. Організація словосполучення	10	4	4			5						
Контрольна робота №1. «Загальні	12		2			7						

питання синтаксису. Словосполучення як одиниця синтаксису»													
Разом за змістовим модулем 2	33	8	8			17							
РАЗОМ	75	18	18			39							
X триместр													
Модуль 1. Просте речення													
Змістовий модуль 1. Речення як основна одиниця синтаксису													
Тема 1. Речення як основна одиниця синтаксису.	6	2	2			2							
Тема 2. Класифікація речень.	6	2	2			2							
Разом за змістовим модулем 1	12	4	4			4							
Змістовий модуль 2. Двоскладне речення													
Тема 1. Головні члени двоскладного речення. Підмет.	6	2	2			2							
Тема 2. Головні члени речення. Присудок.	6	2	2			2							
Разом за змістовим модулем 2	12	4	4			4							
Змістовий модуль 3. Односкладне речення													
Тема 1. Односкладне речення.	8	2	2			4							
Тема 2. Структурно- семантичні різновиди односкладних речень	8	2	2			4							
Разом за змістовим модулем 3	16	4	4			8							
Змістовий модуль 4. Другорядні члени речення													
Тема 1. Другорядні члени речення. Додаток.	10	4	2			4							
Тема 2. Другорядні члени речення. Означення. Прикладка.	8	2	2			4							
Тема 3. Другорядні члени речення. Обставина.	8	2	2			4							
Тема 4. Неповне речення	6	2	2			2							
Контрольна робота №2. Тема: «Просте речення як основна одиниця синтаксису»	4		2			2							

Разом за змістовим модулем 4	36	10	10			16							
Разом за модулем 1	76	22	22			32							
Модуль 2. Просте ускладнене речення													
Змістовий модуль 1. Види ускладнення простого речення													
Тема 1. Ускладнене просте речення. Однорідні члени речення.	8	2	2			4							
Тема 2. Відокремлені члени речення.	8	2	2			4							
Тема 3. Автономні конструкції у структурі простого речення.	7	2				5							
Контрольна робота №3. Тема: «Просте ускладнене речення. Узагальнення та систематизація вивченого»	6		2			4							
Разом за змістовим модулем 1	29	6	6			17							
Разом за модулем 2	29	6	6			17							
РАЗОМ	105	28	28			49							
XI триместр													
Модуль 1. Складне речення													
Змістовий модуль 1. Складне речення як синтаксична одиниця. Складносурядне речення													
Тема 1. Складне речення як синтаксична одиниця.	8	2	2			4							
Тема 2. Структурно-семантичні типи складносурядних речень.	10	2	4			4							
Разом за змістовим модулем 2	18	4	6			8							
Змістовий модуль 2. Складнопідрядне речення													
Тема 1. Принципи класифікації складнопідрядних речень.	4	2	-			4							
Тема 2. Нерозчленовані складнопідрядні речення. Складнопідрядні речення з підрядним з'ясувальним.	6	2	4			4							

Тема 3. Нерозчленовані складнопідрядні речення. Складнопідрядні речення присубстантивно-атрибутивні. Займенниково-співвідносні складнопідрядні речення.	6	2	4			4						
Тема 4. Розчленовані складнопідрядні речення. Складнопідрядні речення з підрядними обставинними та підрядними супровідними.	6	2	4			4						
Разом за змістовим модулем 3	22	8	12			16						
Змістовий модуль 3. Безсполучникове складне речення												
Тема 1. Поняття про безсполучникове речення.	8	2	2			4						
Тема 2. Різновиди речень з кількома підрядними. Ускладнене речення із сурядним і підрядним зв'язком.	8	2	2			4						
Тема 3. Складна синтаксична конструкція. Період.	8	2	2			4						
Контрольна робота № 4. «Складне двокомпонентне речення, його особливості та різновиди».	4		2			2						
Разом за змістовим модулем 4	28	6	8			14						
Разом за модуль 2	72	18	28			38						
Модуль 2. Складні форми організації мовлення												
Змістовий модуль 1. Текст. Основи сучасної української пунктуації												
Тема 1. Синтаксис тексту	5	2	-			3						
Тема 2. Питання про складне синтаксичне ціле.	7	2	2			3						
Тема 3. Основні принципи пунктуації української мови.	6	-	2			4						

Контрольна робота № 5. «Багатокомпонентне складне речення. Складні форми організації мовлення».	5		2			3						
Разом за змістовим модулем 1	33	4	6			13						
Разом за модуль 2	33	4	6			13						
РАЗОМ	105	22	32			51						
Усього годин	285	68	78			139						

Знання та навички: студенти повинні знати:

- різні види синтаксичних одиниць сучасної української мови, їхні структурні, семантичні і функціональні властивості, системні відношення між ними, роль у комунікативному процесі;
- механізм творення комунікативних одиниць мови;
- основні методики і прийоми синтаксичного аналізу;
- можливості застосування теоретичних знань і практичних навичок у професійній діяльності (викладання української мови, здійснення досліджень української мови).

вміти:

- користуватися термінами і поняттями сучасного синтаксису;
- застосовувати основні методики і прийоми синтаксичного аналізу;
- визначити формальну, семантичну та комунікативну структуру речення;
- презентувати систему всіх форм певних синтаксичних одиниць;
- вживати речення різних типів відповідно до певної мовленнєвої ситуації.

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 285 годин / 9,5 кредитів ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання індивідуальних завдань; виконання самостійних письмових аудиторних робіт; усні відповіді на практичних заняттях; іспит.

Протягом триместру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час захисту індивідуальних завдань, перевірки самостійних робіт, надання відповідей під час практичних занять, перевірки виконаних творчо-пошукових завдань. Підсумковий контроль дисципліни «Сучасна українська мова (синтаксис, пунктуація)» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в 10 і 11 триместрах, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язку навчального матеріалу.

Оцінювання:

IX триместр

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Денна форма навчання				
I. Обов'язкові види СРС				
<i>Види робіт на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях</i>				

Конспект-відповідь до плану практичного заняття	12	<i>На кожному практичному занятті</i>	<i>Перевірка конспекту</i>	24
Виконання вправ і завдань	11	<i>На кожному практичному занятті</i>	<i>Перевірка вправ і завдань</i>	24
Складання конспект-схеми «Типи словосполучень»	5	<i>Один раз у триместр</i>	<i>Перевірка конспект-схеми</i>	2
<i>За виконання модульних (контрольних) завдань</i>				
Діагностична контрольна робота	5	<i>На першому практичному занятті</i>	<i>Перевірка діагностичної контрольної роботи</i>	20
Модульна контрольна робота № 1	5	<i>На останньому практичному занятті</i>	<i>Перевірка модульної контрольної роботи</i>	20
Разом балів за обов'язкові види робіт				90
II. Вибіркові СРС				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				
Підготувати бібліографію до одного з пропонованих дискусійних питань теоретичного синтаксису	3	<i>На передостанньому практичному занятті</i>	<i>Перевірка бібліографії</i>	5
Ознайомившись із науковим журналом «Мовознавство» за останні три роки, законспектувати дві статті, які стосуються теоретичних питань синтаксису сучасної української мови	3	<i>На передостанньому практичному занятті</i>	<i>Перевірка конспекту</i>	5
Разом балів за вибіркові види СРСР				10
Всього балів у IX триместрі				100

Х триместр

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Денна форма навчання				
І. О б о в ’ я з к о в і				
<i>Види робіт на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях</i>				
Конспект-відповідь до плану практичного заняття	9	<i>На кожному практичному занятті</i>	<i>Перевірка конспекту</i>	21
Виконання вправ і завдань	9	<i>На кожному практичному занятті</i>	<i>Перевірка вправ і завдань</i>	21
Конспект-схема «Типи простих речень»	5	<i>Один раз у триместр</i>	<i>Перевірка конспект-схеми</i>	3
Таблиця «Типи односкладних речень»	5	<i>Один раз у триместр</i>	<i>Перевірка конспект-схеми</i>	3
Конспект-схема «Звертання»	5	<i>Один раз у триместр</i>	<i>Перевірка конспект-схеми</i>	2
<i>За виконання модульних (контрольних) завдань</i>				
Модульна контрольна робота № 1	5	<i>На десятому практичному занятті</i>	<i>Перевірка модульної контрольної роботи</i>	5
Модульна контрольна робота № 2	5	<i>На останньому практичному занятті</i>	<i>Перевірка модульної контрольної роботи</i>	5
Разом балів за обов’язкові види робіт				50
ІІ. В и б і р к о в і				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				
Підготувати бібліографію до одного з пропонованих дискусійних питань теоретичного синтаксису	3	<i>На передостанньому практичному занятті</i>	<i>Перевірка бібліографії</i>	5
Ознайомившись із науковим журналом «Мовознавство» за останні три	3	<i>На передостанньому практичному занятті</i>	<i>Перевірка конспекту</i>	5

роки, законспектувати дві статті, які стосуються теоретичних питань синтаксису сучасної української мови				
Разом балів за вибіркові види СРСР				10
Всього балів за СРС у X триместрі				60
Іспит				40
Разом				100

XI триместр

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Денна форма навчання				
I. О б о в ' я з к о в і				
<i>Види робіт на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях</i>				
Конспект-відповідь до плану практичного заняття	14	<i>На кожному практичному занятті</i>	<i>Перевірка конспекту</i>	16
Виконання вправ і завдань	13	<i>На кожному практичному занятті</i>	<i>Перевірка вправ і завдань</i>	16
Конспект-схема «Типи складнопідрядних речень»	5	<i>Один раз у триместр</i>	<i>Перевірка конспект-схеми</i>	5
Конспект-схема «Типи складних безсполучникових речень»		<i>Один раз у триместр</i>	<i>Перевірка конспект-схеми</i>	3
За виконання модульних (контрольних) завдань				
Модульна контрольна робота № 4	5		<i>Перевірка модульної контрольної роботи</i>	10
Разом балів за обов'язкові види робіт				50
II. В и б і р к о в і				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				

Підготувати бібліографію до одного з пропонованих дискусійних питань теоретичного синтаксису	4	<i>На передостанньому практичному занятті</i>	<i>Перевірка бібліогрфії</i>	5
Ознайомившись із науковим журналом «Мовознавство» за останні три роки, законспектувати дві статті, які стосуються теоретичних питань синтаксису сучасної української мови	5	<i>На передостанньому практичному занятті</i>	<i>Перевірка конспекту</i>	5
Разом балів за вибіркові види СРСР				10
Всього балів за XI триместр				60
Іспит				40
Разом				100

Викладач:

Островська Людмила Станіславівна, кандидат філологічних наук, доцент. Посада – доцент кафедри української філології, теорії та історії літератури ЧНУ ім. Петра Могили. Стаж педагогічної діяльності – 17 років. Кількість виданих наукових праць – більше 50. В 2007 році захищено дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук зі спеціальності 10.02.01 – українська мова. Тема дисертації: «Категорія атрибутивності в структурі простого українського речення».

Сфера наукових інтересів – теоретичні та практичні питання синтаксису сучасної української мови, проблеми функційної граматики української мови, соціолінгвістики, культури мовлення.